

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3. søndag i treenighetstiden – 17. juni 2012

Prekentekest: Joh 1, 35-51

Lesetekst I: Jes 50, 4-5

Lesetekst II: Rom 8, 28-30

Bli sett for å få se

Johannesevangeliet begynner høystemt og poetisk med den fanfarelignende prologen. Men fra vers 19 er forfatteren svært jordnær og hverdagslig. Virksomheten til en omstreifende forkynner nede i Jordandalen har vakt bekymring i de lærdes kretser oppe i Jerusalem, og kontrollører er sendt for å sjekke saken. De finner ham i Betania på østsiden av Jordan. Forkynneren som også døper folk, henviser dem til en annen, en som står *midt iblant dere*. Og *dagen etter* åpenbarer denne seg, og døperen forkynner at det er *Guds sønn*.

(I dag er det fra både jordansk og israelsk side lagt til rette et sted på hver side av den 10-15 meter brede elva der pilegrimer kan komme og minnes denne hendelsen.)

Detaljer fra dagboken

Det kan synes som om forfatteren er i ferd med å gjengi sitt dagboknotat. Han har vært til stede og lagt merke til detaljer og rekkefølgen i begivenhetene. De går så visst for seg i både tid og rom til stor forskjell på den nesten tidløse og pompøse innledningen til evangeliet.

Vår tekst innledes med nok et *dagen etter* og senere i teksten kommer det igjen for tredje gang. For ordens skyld bør det gjøres oppmerksomt på at når kapittel 2 begynner med *”Den tredje dagen..”* har ikke det noe med de foregående dagene å gjøre, men viser til *den tredje (dag i uken)* som er det hebraiske ordet for vår ukedag *tirsdag*. Det var den gang og er fortsatt den vanligste dag for å feire jødisk bryllup.

Fire disipler nær Jesus

Situasjonen synes å være den samme som dagen før. Jesus kommer på nytt gående, og Johannes gjentar oppfordringen om å bli oppmerksom på han som Guds lam. Antakelig var det flere disipler til stede enn de to som blir nevnt, og som ønsket å bli nærmere kjent med Jesus. Ordbruken i teksten tilsier ikke at Jesus var en av de fastboende ved Jordanelva, men at han hadde et tilhold der og kunne overnatte om nødvendig. De to ble med Jesus klokken fire og ble nok værende hos ham den kvelden og natta, slik skikken var. Noen av de eldre avskriftene føyer også til *”om morgenen”* (iflg Olaf Moe: Johannesevangeliet s. 129).

Nesten unødvendige detaljopplysninger tyder på at forfatteren er øyenvitne, og at det derfor foruten Andreas er det Johannes selv han forteller om. Når han skriver at Andreas ”*fant nå først*” sin bror Peter, betyr det neppe at han fant umiddelbart andre etterpå eller at han måtte gjøre *det* før han kunne fortsette med noe annet. Det er mest sannsynlig at det antydes at den ”usynlige” andre disippel gjorde det samme etterpå; Johannes gikk og fant sin bror Jakob. Slik blir de fire disiplene som sto Jesus nærmest, introdusert; Peter og Andreas og Sebedeussønnene Jakob og Johannes.

På vei til Kana

Referatet fortsetter i v 43, og vi får høre at Jesus ville dra til Galilea. I det de skal dra, dukker Filip opp siden han skal til samme sted, Betsaida, som de andre fire. Derimot er det mer sannsynlig at det først var da følget nådde Kana, at Filip oppsøkte Natanael. Han satt nemlig under fikentreet, noe som tyder på at det var utenfor hans hjem. I neste kapittel fortelles det at Jesus og disiplene nettopp er i Kana.

Natanael er den som sterkest bevitner tekstens hovedtema. Den som ikke har særlig store forventninger, skal i følge med Jesus få oppleve *det intet øye så og intet øre hørte*. Hele 13 ganger forekommer verbet *å se* i denne korte teksten. Fem av disse gangene er det Jesus som er subjekt, og hver gang er det en bevisst handling fra hans side. Jesus legger merke til folk! Han retter et oppmerksomt blick mot dem som er innen synsfeltet.

Kom og se

Å innfinne seg i Jesu synsfelt, er første utfordring. Derfor heter det også to ganger i teksten: *Kom og se!* Teksten er en kallsberetning, og derfor skal også det være forkynnensens tema. En klar oppfordring til å søke nærmere til der hvor Jesus er å finne. Ta en beslutning om å nærme seg det hellige, den hellige og de hellige. Kom, bli med og se!

Johannes understreker med all tydelighet at den som nærmer seg Jesus, allerede er sett av ham. ”*Jeg så deg før Filip ropte på deg.*” Guds sønn er en som ser mennesket. Han kjenner mennesket. *Jesus så på ham og sa: ”...Du skal hete Kefas.”...Jesus så Natanael komme gående og sa: ”Se, der er en sann israelitt, en som er uten svik!”* Han kjenner alle og alt fordi ”*alt er blitt til ved ham.*” (1.3) Hele jødernes Bibel vitner om en Gud som ser. *Gud så at det var godt.* Utsagnet er knyttet til skapelsesberetningen, ja, den tredje dagen, jødernes bryllupsdag, sies det to ganger. Abraham kalte offerstedet på Moriafjellet ”Herren ser”. Mennesker vitner gang på gang at ”Herren har sett til sin tjener/tjenerinne”. Som Guds sønn gjør Jesus det samme som sin Far. Han ser!

Et lengselsfullt blick

I vår tid vil dette virke skremmende for mange. Det bekrefter for dem at Gud er en kontrollerende og overvåkende gud som er opptatt av at hans regler og bud overholdes. Slik er ikke Bibelens Gud. Han ser etter sin skapning med et lengselsfullt og kjærlig blick. Og han vil at menneskene skal få se hans kjærlighet og storhet og makt. **Se, Guds lam! Kom og se! Du skal få se større ting enn dette!** Når Jesus røper for disse disiplene at de *skal få se himmelen åpnet og Guds engler gå opp og gå ned over Menneskesønnen*, kan dette vise til hendelser senere som for eksempel åpenbaringen på fjellet, men kanskje mer den daglige opplevelsen av Jesu nære forbindelse med sin Far i himmelen. Ikke uten grunn kan kristendommen kalles en åpenbaringsreligion. Og som allerede nevnt, er dette et hovedtema i vår tekst. Det er mulig å få se hvem Jesus egentlig er. Han vil åpenbare seg, og mennesker

som har møtt ham, slike som Andreas, vil kunne fortelle videre, forkynne, hvem han er. Han er rabbi, lærer; han er Messias, den salvede; han er den som Moses og profetene har skrevet om; han er Josefs sønn fra Nasaret, Menneskesønnen; han er Guds sønn, Israels konge!

Følg meg

Dermed er vi framme ved det siste hovedpoenget i teksten. Er Jesus den han gir seg ut for å være, utfordres vi til å være hans etterfølgere. Vi kalles til å følge Jesus. Enten slik Andreas og Johannes som hørte Døperens ord og fulgte etter Jesus i nysgjerrighet, eller Filip som fikk kallet direkte fra Mesteren. Da vil erkjennelsen komme, *"hver morgen vekker han mitt øre, så jeg kan høre på disiplers vis"*. Og lovsangen kan begynne å ta form i en etterfølgers munn: *"Dem som han har kalt, har han også kjent rettferdige, og dem som han har kjent rettferdige, har han også herliggjort."* Slik knytter dagens tekster den hverdagslige etterfølgelsen av Jesus til det store og evige perspektivet som også prologen vitner om og som er målet for Johannes sitt vitnesbyrd.

Per Larsen

Pensjonist, tidligere kateket, og 23 år misjonssekretær i Israelsmisjonen, Stavanger krets.

per-larsen@lyse.net